

FATABUREN

Medlemsblad för Föreningen Auktoriserade Translatörer

Årgång 16

Oktober 2005

nr 3

Ansvarig utgivare: Kerstin E Wallin

MEDLEMSMÖTE

Torsdagen den 27 oktober 2005

Kl. 16.00-19.00

TNC

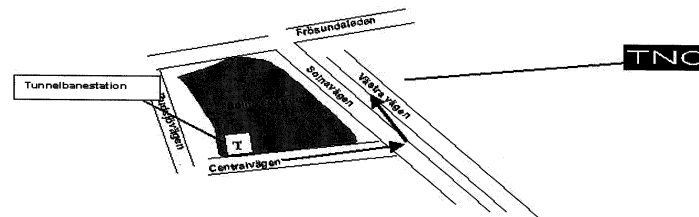
Västra vägen 7 B, våningsplan Terrassen
169 61 Solna

FAT är sedan några år medlem av Terminologicentrum, som nu bjuder in oss till ett ”termkväm” för att informera om sin verksamhet. Vi kan då ställa frågor om egna terminologiproblem och själva söka i biblioteket. De som inte kan delta kan skicka frågor antingen till Henrik Nilsson per e-post (henrik.nilsson@tnc.se) eller till FAT.

Välkomna!

Anmälan senast den 24 oktober till ke_wallin@telia.com eller per tel. 018/30 16 58

Vägbeskrivning:

Kommunikationer:

Tunnelbana: Linje 11; uppgång Solna centrum (gå mot Solnavägen, under den till Västra vägen).

Pendeltåg till Solna Station. Bussar till Sola centrum.

Bilparkering finns utanför TNC på Västra vägen eller i Solna Centrum.

NYA OCH AVGÅENDE MEDLEMMAR:

Vi hälsar **Antun Raguz** (till bosniska, serbiska och kroatiska), Hjärup, välkommen.

Margareta Synning (till/från engelska) pensionerar sig och ska i fortsättningen ägna sig åt annat. Vi tackar för hennes långvariga medlemskap och önskar henne lycka till!

INTERNATIONELLT

NY INTERNATIONELL SEKR.: Vid det senaste styrelsemötet utsågs **Jan Runesten** till Bo Löfgrens efterträdare. Vi tackar Bo för hans insatser och välkomnar Jan på posten.

BRASILJEN: Vår medlem Carl-Gustaf Johnson besökte i början av året Brasilien och träffade där **Aloysio de Moraes**, ordförande i den brasilianska translatorsföreningen **Associação Profissional de Tradutores Públicos e Intérpretes Comerciais Juramentados (ATP)**. Han skickades bästa hälsningar till kollegorna i Sverige och berättade att bara brasilianska medborgare får arbeta som translatorer. Den som vill bli translator måste klara ett svårt prov och bara 5-10 procent av kandidaterna brukar bli godkända. Tillsättningen av "tradutor juramentado" sker efter samråd mellan tillsynsmyndigheten och översättarnas fackförening, "för att undvika att antalet translatorer till/från ett visst språk blir för stort". Det finns således ett kösystem.

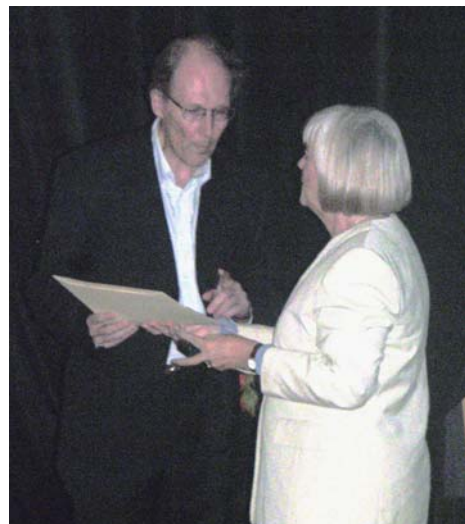
De mest efterfrågade språken är engelska, tyska, franska och spanska och translatorer som arbetar med andra språk har svårt att klara försörjningen om de inte dessutom har annat arbete. Översättningar ersätts per sida (25 rader med max 50 nedslag). En sida **till** portugisiska med normal svårighetsgrad ger ungefär 83,20 kronor och en **från** portugisiska något mer, eller ca. 97,50. Brådskande översättningar har ett tillägg på 100 procent och på "superbrådskande" uppdrag är tillägget 150 procent. Förhållandet mellan translatorer och översättningsbyråer är spänt, eftersom man betraktar varandra som konkurrenter. Visst låter det bekant...

ETIOPIEN: I augusti kontaktades FAT av **Yissakor Beyene**, ordförande för nybildade **National Association of Translators and Interpreters of Ethiopia**. Han var i Sverige för att bl.a. besöka TNC med anledning av ett terminologiprojekt som stöds av UNESCO. Kajsa Pehrsson träffade honom och återkommer med en mer utförlig rapport.

USA: FAT har fått en stående inbjudan till **American Translators Association, ATA:s** kongresser – Seattle 9-12 november 2005, New Orleans (2006), Miami (2007), San Francisco (2008), New York City (2009) och till 50-årsfirandet i Denver 2010. **Scott Brennan**, ATA:s ordförande deltog i FIT:s kongress i Helsingfors i augusti och besökte sedan Sverige (bl.a. Uppsala, vilket redaktören tyvärr inte kände till). Senare kontakter har lett till att FAT kommer att få information om såväl organisationen som kollegornas förhållanden i USA.

HIERONYMUS

Hieronymus firades något tidigare än vanligt i år, nämligen den 22 september - egentligen är det ju 30 september som är hans dag. Årets tema var "Parallellskrivning - översättning bortom källspråk och målspråk". För att gestalta detta deltog Britt-Louise Gunnarsson och Olle Alsén med var sitt föredrag om storföretagens framtagning av texter, där man på ett eller annat sätt lyckas undvika översättning, som lite skämtsamt karakteriserades som "ett nödvändigt ont" av Olle Alsén. Allra första punkten var dock inte föredragen utan utdelandet av FAT:s översättarpris. I sin presentation av pristagaren framhöll prisutdelaren Adolf Dahl vikten av att ha tillgång till språkexpertis då man är översättare. Birgitta Lindgren har i synnerhet arbetat med nyord,

vidare har hon varit intresserad av nordiskt samarbete och inte minst lärt sig de språk som ingår där och slutligen har hon gjort en stor insats med sitt arbete i tidskriften Språkvård. Att hon klart tagit avstånd från att låta engelskan ta över svenskans roll är också ägnat att göra henne populär bland översättare: Vi vill inte sjunga Bellman eller läsa Selma Lagerlöf på engelska! Moderator för Hieronymusdagen var i år som i fjol inte helt okände Olle Josephson.

Studion på Kulturhuset var välfylld och de många frågorna från publiken antydde att intresset för översättarfrågor var stort. Ett stort tack till Hieronymusgruppen (med Eva Marcström och Heidemarie Nyrén-Höhn från FAT) som förberett programmet.

Adolf Dahl

Hieronymusfirande även i Lund

För första gången firades Hieronymus också i Lund. FAT representerades av vår medlem Poul Hansen.

UPPHANDLINGAR

Sidas upphandling av översättartjänster avbröts den 19 augusti, på grund av otydligheter i förfrågningsunderlaget. De medlemmar som skickat in anbud har alltså lagt ner ett betydande arbete förgäves! Tyvärr är det inte första gången som en upphandling avbryts...

Rikspolisstyrelsen (RPS) har slutfört sitt arbete med ”ramupphandling” för statliga myndigheter och skickat ut ett förfrågningsunderlag. Upphandlingen har referens EKB-939-1646/05. Det är inga småsummor det handlar om – sammanlagt minst 50 miljoner kronor under 2½ år! När det gäller engelska krävs att auktoriserade translatorer **ska** anlitas, medan det däremot inte är nödvändigt för andra språk. Priset kommer givetvis att spela en betydande roll när anbudena bedöms, men kvalitet nämns över huvud taget inte av RPS ... Anbudsgivare ska styrka sin kompetens med tre referenser, och man frågar sig om inte det är ett lågt ställt krav, med tanke på att upphandlingen gäller **alla** myndigheters översättningsbehov. Många verksamhetsområden blir det ...

Tyvärr har RPS beslutat att anbudsgivare måste ha haft en årsomsättning år 2004 på minst fem miljoner kronor. Man har dessutom meddelat att man inte kommer att godkänna att anbud lämnas av flera parter gemensamt (konsortier). Det ser därmed ut som om marknaden i praktiken reserveras för en enda, stor översättningsförmedlare! Visserligen ska tre anbud antas, men nummer två och tre ska, enligt anbudsförfrågan, bli aktuella endast när den första inte kan leverera önskat språk inom angiven tid. På sikt kommer ingen annan att kunna konkurrera när den första upphandlingsperioden löper ut och ny upphandling ska ske. Andra har ju knappast fått möjlighet att samla den kompetens som krävs. RPS skapar alltså ett monopol, vilket väl inte kan vara meningen...

Förfarandet strider, enligt vår mening, mot LOU (Lagen om offentlig upphandling) och en dom i EG-domstolen (mål C-176/98). LOU säger att underleverantörers kapacitet ska få åberopas och EG-domstolen är av samma mening. Det betyder att anbudsgivare som inte själva uppfyller villkoren för en offentlig upphandling (t.ex. 5-miljonersgränsen), kan åberopa kapacitet hos en annan leverantör som ska anlitas om anbudet antas. (Se hemsidan hos Nämnden för offentlig upphandling, under ”vanliga frågor”, sid. 8.)

RPS anbudsförfrågan skickades ut 12 september och anbudena ska vara inne den 17 oktober - varför så bråttom? FAT har skickat en skrivelse till Konkurrensverket och begärt att få verkets utlåtande om monopolsituationen som vi menar skapas. Brevet kommer att finnas på hemsidan, i ”filarkivet”, för den som vill läsa det.

Press-stopp! När detta just håller på att avslutas droppar ett meddelande in från RPS som innebär att:

- * **annan leverantörs kapacitet får åberopas, samt**
- * **anbudstiden förlängs till den 31 oktober 2005.**

Det är i och för sig glädjande, men fortfarande kvarstår att EN leverantör ska klara ALLT, oavsett om det gäller rymdteknik, sjukvård, bistånd, eller jordbruk etc. Skulle det vara så orimligt att begära in anbud för olika ämnesområden?

SOCIALSTYRELSEN

Katrin Sundius-Nordin uppmärksammade oss på att Socialstyrelsen håller på att se över sina allmänna bestämmelser rörande bl.a. översättningar av utredningar m.m. För att få veta vad det skulle innebära, tog vi kontakt med Marita Minell, som ansvarar för översynen. Hon meddelade att bestämmelserna blir just allmänna, med hänvisningar till gällande lagstiftning, bl.a. förvaltningslagen. Socialstyrelsen kan alltså inte ange att auktoriserade translatorer **skall** anlitas. Tråkigt, eller hur?

DET ÄR INNE MED SPRÅKVÅRD!

På bokmässan presenterade kulturministern den språkpolitiska propositionen "Bästa språket". För första gången formulerar den svenska staten en språkpolitik. Målet är att svenskan fortsättningsvis ska vara huvudspråk i Sverige och den ska vara vårdad, enkel och begriplig. För att uppnå detta bildas en ny myndighet som ska starta arbetet 1 juli 2006. I denna myndighet kommer bl. a. Svenska språknämnden och Sverige-finska språknämnden att ingå. Av allt att döma kommer myndigheten att placeras i Uppsala. Språkens roll i svensk utbildning stärks och den nya myndigheten får också ansvar för minoritetsspråk som samiska, meänkieli, romani, jiddisch och teckenspråk. Meritvärdet av bra gymnasiebetyg i tyska, franska och spanska ökar. För att få ungdomen att läsa mer kommer Alla tiders klassiker att utges på nytt. Samtidigt som Leif Pagrotsky understryker att svenska ska vara samhällsbärande i Sverige påpekar han att engelska som nödvändigt vetenskapligt språk ska utvecklas. Våra translatorer i engelska kan alltså se framtiden an med tillförsikt!

Adolf Dahl

FAT-SEMINARIET INFÖR KK-PROVET

Seminariet hölls i år den 13 augusti med 37 deltagare. Trots vissa lokalproblem (en inte aviserad ombyggnad) avlöpte det hela smidigt och utvärderingen visade att flertalet var nöjda eller mycket nöjda. De flesta skulle, som vanligt, översätta till/från engelska, men även spanska, polska, bosniska/serbiska/kroatiska, franska, arabiska, grekiska, koreanska, tyska och ryska fanns representerade. I år hade vi krympt "föreläsningarna" ännu mer, och koncentrerade oss på grupparbete med gamla KK-texter, vilket uppskattades.

Seminariet avslutades med ett samkväm på kvällen, där "translatorskandidaterna" fick ännu fler möjligheter att ställa frågor. Vi tackar Kajsa Pehrsson för att hon än en gång höll ihop alla trådarna! Tack också till alla handledande translatorer som så generöst delade med sig av sina kunskaper och erfarenheter!

INTRESSERAD AV FÖRSÄKRING?

Vår förfrågan om intresse för anslutning till SFÖ:s försäkring fick föga gensvar, varför vi nu upprepar den. Eftersom försäkringen dessutom är under omförhandling, ber vi intresserade snarast anmäla sig till Adolf Dahl, e-post adolf.dahl@moderna.uu.se, eller telefon 018 471 13 05 el. 018/51 53 90

ANNONSER PÅ "NÄTET"

Eniros gula sidor på nätet är en av de vägar kunder kan ta till auktoriserade translatörer. Det finns till och med en särskild rubrik för oss – men det som står under den är i många fall helt fel. Vår yrkestitel är skyddad, vilket innebär att de som utger sig för att vara auktoriserade utan att vara det faktiskt gör sig skyldiga till lagbrott. Företag kan **inte** vara auktoriserade och bör därför inte förkomma under rubriken "auktoriserade translatörer" (ens när ägaren själv är auktoriserad!).

Samtal med Eniro har (i vanlig ordning) varit fruktlösa. Där tar man inget ansvar för vem som annonserar under vilken rubrik. Vi har då valt en annan väg: vi har skrivit till annonsörerna – framför allt företag – och bett dem flytta uppgifterna. Alla har förstås inte blivit glada, men i flera fall är resultatet positivt och annonser har lyfts bort. Någon gång blir det till och med roligt! Ett av företagen under "auktoriserade translatörer" visade sig vara ett IT-bolag som över huvud taget inte hade något att göra med översättningar. De berättade att de fått "lustiga samtal om albanska" men inte förstått varför, förrän nu. En annan annonsör hade uttryckligen förklarat för Eniro att auktorisation saknades, men placerades ändå under den rubriken. En hade inte ens bett att få vara med!

OBS: Medlemmar som har företag bör annonsera sina tjänster i eget namn, med företagsnamnet som del av adressen! Hjälps vi åt kan listan över auktoriserade translatörer så småningom blir korrekt. Trots Eniro...

BOKA TID FÖR JULMÖTET!

den 7 december 2005

på

WASAMUSÉET (Djurgården)

där vi träffar

Claes Helmersson och får insyn hur man där arbetar med information på olika språk.

Mer information i nästa Fatabur

NORDEA-BEDRÄGERI

Morgonens TV-nyheter berättar om ett bedrägeriförsök mot Nordeakunder. Uppenbarligen har bedrarna goda IT-kunskaper, men språket... Detta försöker man få Nordeas kunder att ta på allvar:

"Extraförnyelse av elektronbetalningars säkerhetssystem!! Ärade kunder av InternetBank NORDEA. Vi låtar komma Ers kännedom de senaste nyheter om vår bankens säkerhetssystem. Den förnyade teknologi och den nya server tillåtar att gå ut på den annan säkerhets nivå av era online-betalningar. Banken Nordea insisterar på det bindande förfarande att genomgå den upprepade autentisering, för att få er personalinformation överfört så fort som möjligt på den nya, mera säker server av vår banken". Osv. osv. osv.

VILL DU VARA MENTOR?

Det är inte alltid så lätt att ge sig in på ett nytt verksamhetsområde! Vi vet att en del nya translatörer på egen hand har fått kontakt med en mer erfaren kollega och på så sätt fått hjälp med råd och dåd, vilket de säger sig ha haft stor nytta av. Vi tror att det skulle kunna vara värdefullt om FAT mer systematiskt kunde erbjuda nya translatörer kontaktpersoner eller mentorer (eller kanske "personlig tränare" eller "coach" är det senaste?).

Om du skulle vilja ställa upp – det behöver inte nödvändigtvis gälla ditt eget språk eller din språkriktning – ber vi dig höra av dig till redaktören (ke_wallin@telia.com, eller per tel. 018 30 16 58).

FÖDELSEDAGSHÄLSNING

På senare år har FAT uppmärksammat medlemmar som uppnått aktningsvärda åldrar med en liten hälsning på födelsedagen. Det blir alltid uppskattat och då och då får vi också skriftliga tack. Heidemarie Nyrén-Höhn (som sköter detta) har vidarebefordrat ett av dem:

Bästa Heidemarie!

Tack för hälsningen från kollegorna på FAT! Jag blev både rörd och överraskad, eftersom jag ju inte gjort någon insats att tala om för FAT. Jag känner i alla fall en djup samhörighet med kollegerna, även om jag nu med ålderns rätt varvar ner min verksamhet. Fram till förra året arbetade jag 125 % av normal heltid räknat på 1 000 sidor som ett normalt årsverke, nästan till 100 % för EU (i huvudsak kommissionen) Det blev lite väl häftigt, och sedan nu luften verkar ha gått ur den uppdragsgivaren, åtminstone när det gäller frilansöversättningar till västeuropeiska språk, finner jag tiden lämplig för en ordnad reträtt.

Jag har avvecklat förr: som biståndskonsult medverkade jag till att avveckla några hopplösa biståndsprojekt. Jag ansvarade för Lantbruksstyrelsens verksamhet på växtodlingsområdet tills styrelsen avvecklades 1991. Det var först då jag gjorde allvar av en länge närd önskan att göra ett yrke av mitt livs hobby, språk, och började formalisera mina språkstudier som ledde till en fil.mag. Sedan 1994 har jag på egen hand översatt mer än 9 700 sidor från engelska, tyska, franska, spanska, italienska, portugisiska och danska till svenska och engelska, så jag har nått min önskedröm, och när jag nu snart fullbordat ett större uppdrag för italienska jordbruksdepartementet tänker jag dra mig tillbaka med många angenäma minnen av bl.a. alla trevliga stunder tillsammans med kollegorna i FAT. Nu blir det mera tid över för barnbarnen, släktforskning och bygdehistoria i stället. Men vem vet - översättare är man nog livet ut!!!

Slutar med en liten ros, en hälsning till kollegorna och ännu ett tack. Ha en skön dag!

Karl-Axel (Hansson)

RÄTTELSE:

I förra numret var tryckfelsniss framme och döpte om en av de nya styrelseledamöterna. För säkerhets skull kommer här en korrigerad lista:

Kerstin E. Wallin (ordf.)	ke_wallin@telia.com
Adolf Dahl (kassaförvaltare)	adolf.dahl@moderna.uu.se eller adolf.dahl@eurofat.se
Nadja Chekhov (sekreterare)	nadja.chekhov@telia.com
Lena E. Blom	lena.e.blom@excite.com
James Hurst	info@elt.se
Kajsa Pehrsson	kajsa.pehrsson@swipnet.se
Jan Runesten	jan@runesten.com
Dorothea Strömberg	doro.stromberg@chello.se
Terry Williams	terry.williams@bredband.net
Johan Örtengren	johan.ortengren@chello.se